

PLA DE VOLUNTARIAT
ASSOCIACIÓ PER LA JUVENTUT ADOLESCENTS I
PROJECTES PER A LA INFANCIA
(JAPI)

1. Presentació

L'Associació JAPI (Associació per la Joventut, Adolescència i Projectes per la Inclusió Social) és una entitat sense ànim de lucre amb seu al barri de La Florida, a la zona nord de l'Hospitalet de Llobregat, que neix l'any 2010 per a donar resposta a les necessitats formatives de joves en situació de desconexió i abandonament escolar, especialment d'aquells/es que es troben en situació de vulnerabilitat. Quan parlem de situació de vulnerabilitat, ens referim, principalment, a factors econòmics, laborals, d'habitatge, de salut, de xarxa i relacions socials, de dinàmica familiar, de relació amb la justícia, dol migratori, xoc cultural, entre altres.

A la zona de nord de la ciutat (on s'adreça principalment el projecte) trobem alts nivells de situacions de vulnerabilitat entre la població; moltes famílies, amb fills/es joves, han arribat a la ciutat provinents d'altres països amb un fort desemparament i desconeixement dels serveis, recursos, funcionament de la societat civil i llengua que estimula molt més els eixos de vulnerabilitat generant una interseccionalitat de desigualtats molt forta per poder pal·liar aquestes situacions de risc d'exclusió social.

Des de Japi entenem la lluita envers les desigualtats socials basada en la igualtat d'oportunitats afavorint la promoció del desenvolupament de les capacitats comprensives, socials, relacionals i emocionals del jovent, amb la intenció de promoure la seva autonomia, independència i implicació comunitària. Per tot això, treballem amb i per als i les joves, entenent l'educació com a un dret fonamental bàsic i una eina de transformació social que ha de ser accessible per a tothom, concretament, aquelles joves i aquells joves que han quedat fora del circuit acadèmic, més enllà de les seves situacions personals.

En els últims anys l'entitat ha anat creixent i ampliant les seves activitats així com el col·lectiu als que s'adreça. Actualment impulsem accions formatives i d'orientació i seguiment socioeducatiu per a joves entre 14 i 29 anys així com activitats de formació per a persones adultes.

Tot i que el nostre principal territori d'actuació és l'Hospitalet de Llobregat, també tenim presència a altres poblacions del territori català.

2. Com ho fem?

Els nostres pilars fonamentals de treball són, d'una banda, la promoció del desenvolupament de les capacitats intel·lectuals, emocionals, socials i relacionals fomentant la seva autonomia i participació comunitària i, d'altra banda, l'acompanyament a la joventut durant el procés de creixement sensibilitzant-la sobre les diferents problemàtiques socials existents amb la finalitat d'empoderar la joventut per a poder donar resposta i solució a les desigualtats socials que els travessen.

Els objectius de JAPI són:

- Garantir l'accés a l'educació
- Treballar per la inserció al circuit educatiu o mercat laboral del jovent

- Acompanyar al jovent durant el procés d'aprenentatge generant un vincle de confiança
- Potenciar les seves habilitats, competències i confiança
- Capacitar als i les joves en l'adquisició de la seva autonomia i independència
- Implicar al jovent en el seu propi procediment de creixement i teixit comunitari

Treballem des de la metodologia d'**intervenció directa**, és a dir, treballem de forma conjunta, propera amb el jovent. Per això, és molt important fer servir una **visió sistèmica** de la realitat, entenent les estructures i condicions socials que es donen com a condicionants i elements d'influència sobre els contextos personals. Amb la intervenció directa i visió sistèmica, treballem per a la creació d'un vincle proper i de confiança basat en una relació cordial entre la figura educadora i la / el jove, sense fer cap judici ni crítica, contribució indirecta dels estereotips i prejudicis i desproblematitzant la seva situació personal. Es a dir, treballem des de l'escolta i detecció de les **necessitats del jovent**, on elles i ells siguin prioritats i agents de canvi.

Estem compromeses amb el canvi i transformació social i la creença que el jovent pot ser i son agents de canvi de la societat. És per això que treballem amb una **pedagogia crítica i feminista interseccional** de forma transversal a tots els projectes: creiem en l'educació com a eina desafiant i de transformació envers els sistemes d'opressió i desigualtats socials, promovent i treballant el pensament crític i reflexiu.

3. La nostra visió de voluntariat

La persona voluntària és una persona que ha escollit l'opció de treballar, aportar i implicar-se en un projecte de forma altruista, gratuïta i compromesa amb la missió de l'entitat.

Es tracta d'un lliurament del temps i coneixements propis de la persona que es fa per voluntat pròpia, per contribuir a la millora de l'entorn on es desenvolupa el projecte i també benestar del col·lectiu al que s'adreça així com l'assoliment dels seus objectius.

La persona voluntària també és una manera de posar en pràctica valors com ara: la solidaritat, la generositat, el compromís, la implicació, la participació, l'altruisme, l'empatia, entre d'altres que son profundament importants al món social per treballar amb persones.

Considerem que el voluntariat aporta a la nostra entitat:

- El voluntariat aporta energia i vivor a l'entitat, ja que les persones voluntàries solen portar noves idees, perspectives diferents, de fora, potser des d'altres disciplines i propostes creatives que poden enriquir els projectes existents i obrir vies per a crear propostes innovadores que responguin a les necessitats de la comunitat.
- La participació de voluntaris i voluntàries incrementa de manera notable la capacitat operativa de l'organització, ja que permeten ampliar la cobertura d'accions, arribar a més usuaris i usuàries i diversificar les intervencions sense que això suposi un augment insostenible dels costos econòmics per a l'entitat.

- Gràcies a la seva motivació i compromís altruista, les persones voluntàries aporten un component humà i pròxim que moltes vegades complementa la labor tècnica de l'equip professional, generant vincles de confiança, escolta activa i acompanyament emocional amb les persones destinatàries dels programes.
- Comptar amb persones voluntàries fomenta la diversitat dins de l'entitat, facilita l'intercanvi d'experiències intergeneracionals o interculturals i afavoreix un aprenentatge mutu constant entre professionals i voluntariat, generant un ambient de treball enriquidor i cohesionat.

4. Funcions del personal voluntari

Des d'una mirada específica i, segons el projecte, la persona voluntària tindrà tasques concretes amb funcions, objectius i actuacions específiques, però a grans trets, de forma transversal, poden destacar-se:

1. Suport directe a les persones usuàries:

Una de les funcions principals és acompanyar, atendre i donar suport directe als qui formen part dels programes de l'entitat, ja sigui mitjançant tasques de reforç educatiu, escolta activa, acompanyament emocional, activitats d'oci, dinamització de tallers o simplement oferint companyia i calidesa humana. Aquesta tasca és l'eix vertebrador, ja que permet a la persona voluntària treballar en la creació del vincle amb les persones usuàries, contribuir al seu benefici i consecució dels objectius (tant de la persona usuària com del projecte en que forma part) sempre alineats amb la missió i metodologia de l'entitat.

2. Col·laboració i implicació en el desenvolupament d'activitats

El voluntariat sol implicar-se en la preparació, control, i execució d'accions puntuals o esdeveniments concrets, com poden ser jornades, esdeveniments solidaris, activitats culturals, o sortides comunitàries que ajuden a visibilitzar la labor de l'organització.

3. Aportar idees i propostes

El voluntariat pot tenir un paper actiu en la proposta d'iniciatives noves, en la identificació de necessitats no cobertes i en l'avaluació d'activitats, contribuint amb el seu punt de vista al fet que l'entitat es mantingui actualitzada i connectada amb la realitat social canviant.

5. Graus de vinculació i compromís de la persona voluntària amb JAPI

Un cop s'inicia un voluntariat podem parlar de tres graus d'actuació:

- Primer grau: Integració. És el moment en el que la persona voluntària entra en contacte amb l'entitat i rep la seva acollida.
- Segon grau: Pertinença. És el període en què està incorporat fent la seva tasca de voluntariat. Es crea i enforteix el vincle de l'entitat amb la persona voluntària.
- Tercer grau: Continuitat. És quan la persona voluntària, a part de desenvolupar la seva tasca, està vinculada amb l'entitat i se sent que en forma part. Sent que es valora la seva feina com a voluntari i que està ajudant a aconseguir els fins de l'entitat.

6. Organització i gestió del voluntariat

Responsable del voluntariat

La responsabilitat del voluntariat recau sobre l'àrea de Coordinació de l'entitat. Tanmateix, l'entitat assignarà una persona referent a cada persona voluntària, que serà l'encarregada de realitzar el seu seguiment.

La persona referent de cada persona voluntària serà qui farà el seu seguiment directe i vetllarà per tal que la seva tasca s'emmarqui en els valors i objectius de l'entitat. La seva tasca requereix compromís i responsabilitat, donant exemple amb les seves accions.

Aquesta persona haurà de dedicar temps i espai a la persona voluntària per tal de poder donar resposta a les seves demandes o dubtes, així com per guiar-lo en la seva pràctica del voluntariat.

Les funcions de la persona responsable del voluntariat són:

- Captar i orientar a les persones voluntàries.
- Informar i representar al voluntariat en tot moment.
- Fer el seguiment de les persones voluntàries.
- Facilitar vies de comunicació i participació.
- Assignar tasques i funcions al voluntariat.

7. Relació entre el voluntariat i l'entitat

La relació entre la persona voluntària i l'entitat passa per 6 etapes:

a. Captació

Per a portar a terme aquest procés es tindrà es portaran a terme els següents passos:

i. Perfil i demanda:

Abans de sol·licitar voluntaris, JAPI valorarà i determinarà: El perfil del voluntariat a demandar.

- Definició de les tasques.
- Nombre de voluntaris necessaris.
- Definir la necessitat.

- Informar sobre com accedir al programa de voluntariat.
- Convèncer i motivar.
- Llocs on trobar els perfils adients de voluntariat. Xarxes socials, anuncis, web.

ii. Avaluació de la captació.

Es realitzarà una avaluació de la captació per saber si s'ha aconseguit el resultat esperat: conèixer els resultats obtinguts, conèixer quins factors han influït, analitzar les causes d'aquests factors i analitzar els mitjans per millorar els resultats. També s'avaluaran:

- Numero de persones voluntàries.
- Numero de persones interessades.
- Període de permanència de les persones voluntàries.

b. Acollida

En aquesta fase, es realitza una primera entrevista per donar informació de l'entitat i els serveis que aquesta ofereix, i conèixer la persona voluntària. Durant l'entrevista s'explicarà al voluntari les tasques a realitzar, els horaris, etc. En cas d'arribar a un acord entre l'entitat i el voluntari, es procedirà a consensuar i signar un document de compromís de voluntariat.

c. Incorporació

El primer dia d'una persona que comença un voluntariat, cal fer-li una bona acollida. L'entitat el presentarà a l'equip que treballarà amb ell i als infants o joves. També li mostrarem el lloc on desenvoluparà l'activitat i se'l recordaran les funcions i tasques que haurà de portar a terme

- Document de presentació de l'entitat:
 - Presentació de l'entitat (una mica d'història i els nostres objectius)
 - Projectes a desenvolupar dins de l'entitat
 - Organigrama (responsables de cada grup i projectes)
 - Drets i deures dels voluntaris
 - Organització interna (ordre i neteja, material, comunicació, etc)
 - Formes de participar a l'entitat

- Compromís

Cada voluntari ha de signar a l'inici de la incorporació a l'entitat un document de compromís(model que li ha d'entregar l'entitat) on especifiqui els dies i horaris i el projecte on durà a terme el voluntariat.

d. Formació

Per tal que el voluntari desenvolupi la seva tasca amb la major eficiència possible, caldrà formar-lo adequadament.

Al llarg del període de voluntariat es proporcionarà la formació que es consideri adequada pel desenvolupament de l'activitat a realitzar.

La formació podrà ser:

- Continua i permanent.
- General o específica.
- A la incorporació de l'activitat.

e. Seguiment

És un procés continuat, que s'haurà d'anar adaptant en funció de la persona voluntària i la tasca concreta que realitzi. Els objectius són:

- Implicar, comprometre i integrar al voluntariat.
- Motivar la persona voluntària.
- Millorar la qualitat del voluntariat.
- Supervisar la tasca que es realitza.
- Detectar possibles necessitats del voluntari.
- Fer que la persona voluntària senti a l'entitat com a un suport.
- Facilitar al voluntari una persona de referència de L'Esplai la Florida amb qui poder comptar quan necessiti alguna cosa.

f. Desvinculació

Aquest fet pot passar perquè s'hagi acordat un període concret de voluntariat, la persona voluntària decideixi no continuar, o bé, des de l'entitat es consideri que no s'ha de continuar el voluntariat. És important acompanyar també a la persona voluntàries quan finalitzi la seva tasca, tancant aquest procés de forma càlida, acollidora i deixant les portes de l'entitat obertes pel una possible col·laboració posterior.

També és important, sempre que sigui possible, que la persona voluntària pugui fer el tancament de manera personal, amb els infants i joves atesos i la resta de l'equip.

Per a la sortida es realitzarà una carta d'agraïment i una valoració final de la tasca de voluntariat a l'entitat.